

Promemoria

Erkännande och utbyte av körkort som utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket

Promemorians innehåll

I promemorian föreslås att körkort som har utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska vara giltiga i Sverige trots att den som innehar ett sådant körkort har varit folkbokförd i Sverige i mer än ett år. Denna ändring föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Det föreslås även att körkort som har utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska få bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort. Denna ändring föreslås träda i kraft den 1 juli 2021.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 7 § körkortslagen (1998:488) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 §

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, *Schweiz eller Japan* och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Om körkortet förstörts eller kommit bort ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, *Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz* och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Om körkortet förstörts eller kommit bort ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte även göras om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i *Schweiz eller Japan* får bytas ut eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

Ett körkort som är utfärdat i *Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz* får bytas ut eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

1.2 Förslag till förordning om ändring i körkortsförordningen (1998:980)

Härigenom föreskrivs att det i körkortsförordningen (1998:980) ska införas en ny paragraf, 6 kap. 8 a §, och närmast före 6 kap. 8 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

***Giltighet i Sverige av körkort som
utfärdats i Färöarna eller
Förenade kungariket***

8 a §

*Bestämmelsen i 6 kap. 2 § andra
stycket körkortslagen (1998:488)
gäller inte för körkort som
utfärdats i Färöarna eller
Förenade kungariket.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

1.3 Förslag till förordning om ändring i körkortsförordningen (1998:980)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 7 b § körkortsförordningen (1998:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 b §

Om en ansökan om utbyte eller ersättande avser ett körkort som utfärdats av en annan stat inom EES, ska Transportstyrelsen utreda körkortets giltighet. Transportstyrelsen ska om det behövs inhämta och kontrollera uppgifter hos de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat det utländska körkortet.

Vid en ansökan om att byta ut eller ersätta ett körkort som utfärdats i *Schweiz eller Japan* får Transportstyrelsen förelägga sökanden att ge in en utredning som styrker att körkortet är giltigt i den stat där det har utfärdats. Följs inte föreläggandet får ansökan avvisas.

Vid en ansökan om att byta ut eller ersätta ett körkort som utfärdats i *Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz* får Transportstyrelsen förelägga sökanden att ge in en utredning som styrker att körkortet är giltigt i den stat där det har utfärdats. Följs inte föreläggandet får ansökan avvisas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2021.

2 Bakgrund

2.1 Förenade kungariket

Förenade kungariket lämnade Europeiska unionen (EU) den 1 februari 2020 sedan EU och Förenade kungariket träffat ett utträdesavtal. Avtalet syftar till att säkerställa att utträde kan ske under ordnade former och reglerar de viktigaste konsekvenserna av utträdet. Det innehåller bestämmelser om en övergångsperiod som inleds vid utträdesdagen och löper ut den 31 december 2020. Under övergångsperioden är EU-rätten, med några undantag, tillämplig på Förenade kungariket. EU-rätten fortsätter att gälla som om Förenade kungariket fortfarande vore medlem i EU.

När övergångsperioden löper ut kommer Förenade kungariket inte längre att omfattas av EU:s regler. Det innebär bland annat att körkort som utfärdats i Förenade kungariket inte längre kommer att omfattas av EU-lagstiftningen om ömsesidigt erkännande och utbyte av körkort. Frågan om erkännande och utbyte av brittiska körkort kommer i stället att styras av medlemsstaternas nationella regleringar.

Vid en tillfällig vistelse i Sverige innebär det inget problem att brittiska körkort inte längre kommer att omfattas av reglerna om ömsesidigt erkännande och utbyte av körkort, eftersom brittiska körkort i sådana fall kommer att gälla enligt sitt innehåll. Den nuvarande regleringen kommer däremot att innebära att ett körkort utfärdat i Förenade kungariket inte längre gäller i Sverige om innehavaren har varit folkbokförd här i mer än ett år, se 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen (1998:488). I dessa fall måste innehavaren av ett brittiskt körkort alltså skaffa sig ett svenskt körkort.

Även om det införs ett undantag enligt vilket ett körkort utfärdat i Förenade kungariket är fortsatt giltigt i Sverige efter ett års folkbokföring här, skulle en innehavare av ett sådant körkort sakna möjlighet att byta ut det mot ett svenskt körkort. Också detta kan leda till att innehavaren måste skaffa sig ett svenskt körkort, exempelvis om han eller hon på grund av bosättningen i Sverige saknar möjlighet att förnya sitt brittiska körkort.

2.2 Färöarna

De nordiska länderna har en lång tradition av nära relationer med varandra och ett tätt utbyte när det gäller bl.a. studier och arbetsmarknad. Eftersom Färöarna inte ingår i EES, gäller dock körkort som utfärdats där endast vid tillfällig vistelse i Sverige. Ett färöiskt körkort gäller alltså inte i Sverige om innehavaren har varit folkbokförd här i mer än ett år. Därefter måste innehavaren skaffa sig ett svenskt körkort för att ha fortsatt rätt att framföra körkortspliktiga fordon i Sverige.

Även om det införs ett undantag enligt vilket ett körkort utfärdat i Färöarna fortsätter att vara giltigt i Sverige efter ett års folkbokföring här, skulle en innehavare av ett sådant körkort sakna möjlighet att byta ut det mot ett svenskt körkort. Också detta kan leda till att innehavaren måste

skaffa sig ett svenskt körkort, exempelvis om han eller hon på grund av bosättningen i Sverige saknar möjlighet att förnya sitt färöiska körkort.

3 Gällande rätt

Körkortsregleringen är i stora delar harmoniserad inom EES genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. Direktivet är i Sverige genomfört i framför allt körkortslagen (1998:488) och körkortsförordningen (1998:980).

När det gäller giltigheten av utländska körkort i Sverige gäller följande. Enligt 6 kap. 1 § första stycket körkortslagen gäller ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES i Sverige enligt sitt innehåll. Enligt 6 kap. 1 § andra stycket gäller även andra utländska körkort i Sverige enligt sitt innehåll. Dock gäller vissa begränsningar av detta för det fall körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de internationella konventioner som finns på området. Om körkortet är utfärdat i en stat utanför EES, gäller det enligt 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen under alla förhållanden inte längre om innehavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.

I 6 kap. 7 § körkortslagen finns regler om möjligheten att efter ansökan byta ut ett utländskt körkort mot ett likvärdigt svenskt körkort. Möjligheten är dock begränsad till körkort som gäller i Sverige och som är utfärdade i en stat inom EES, Schweiz eller Japan. Det krävs vidare att innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Körkortets giltighet måste också kontrolleras och för vissa behörigheter krävs att innehavaren i samband med ansökan visar att de medicinska kraven för att ha en sådan behörighet är uppfyllda.

Regeringen får enligt 10 kap. 1 § körkortslagen meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i lagen. Enligt 10 kap. 4 § körkortslagen får regeringen meddela föreskrifter om undantag från lagen. Denna möjlighet innehåller inga begränsningar.

4 Körkort som utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska gälla i Sverige utan särskild tidsbegränsning

Förslag: Körkort som har utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska gälla i Sverige även om innehavaren har varit folkbokförd i Sverige i mer än ett år. Detta undantag ska gälla från och med den 1 januari 2021.

Bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Förenade kungariket

Körkort som utfärdats i Förenade kungariket gäller för närvarande i Sverige utan särskild tidsbegränsning. När övergångsperioden för utträdesavtalet mellan EU och Förenade kungariket löper ut vid årsskiftet 2020/2021 kommer innehavare av brittiska körkort emellertid att få samma ställning som övriga innehavare av körkort som utfärdats utanför EES. Det innebär att ett körkort som har utfärdats i Förenade kungariket inte kommer att gälla i Sverige, om innehavaren är folkbokförd här sedan mer än ett år tillbaka. En sådan innehavare kommer alltså inte längre att kunna använda sitt körkort i Sverige.

Den nu aktuella situationen kommer att innebära att en innehavare av brittiskt körkort måste skaffa sig ett svenskt körkort efter ett års folkbokföring i Sverige. Det kan vara både tidskrävande och kostsamt, särskilt i de fall då det rör sig om högre behörigheter. De innehavare som inte uppmärksammar frågan i tid kommer dessutom att drabbas av ett glapp i sin behörighet att framföra körkortspliktiga fordon. Det inträffar om de inte innehar ett svenskt körkort innan deras brittiska körkort upphör att gälla i Sverige. Ett antal sådana fall förväntas uppstå när övergångsperioden löper ut vid utgången av 2020.

Färöarna

Innehavare av körkort utfärdade i Färöarna är sedan tidigare hänvisade till att skaffa sig ett svenskt körkort efter ett års folkbokföring i Sverige för att kunna framföra körkortspliktiga fordon här. Detta kan vara både tidskrävande och kostsamt. Frågan om erkännande av färöiska körkort har tagits upp i Nordiska rådet som en gränshindersfråga.

Körkort som utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska gälla i Sverige utan särskild tidsbegränsning

Den tidsbegränsning som följer av bestämmelsen i 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen medför olägenheter för innehavare av färöiska och brittiska körkort. I sammanhanget bör det framhållas att såväl de nordiska länderna som Förenade kungariket räknas till de mest trafiksäkra staterna i världen.

För att underlätta för personer som innehar körkort utfärdade i Färöarna och Förenade kungariket att bo, arbeta och studera i Sverige ska det införas ett undantag från 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen, som omfattar körkort utfärdade i dessa länder.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Undantaget bör träda i kraft den 1 januari 2021, dvs. dagen efter det att övergångsperioden i utträdesavtalet löper ut.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

5 Körkort som utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska kunna bytas ut mot svenska körkort

Förslag: Körkort som har utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket ska kunna bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort. Ändringen ska gälla från och med den 1 juli 2021.

Bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Förenade kungariket

Innehavare av körkort som utfärdats i Förenade kungariket och som bor permanent i Sverige kan i dag byta ut sina körkort mot likvärdiga svenska körkort. Denna möjlighet upphör dock när övergångsperioden för utträdesavtalet löper ut, dvs. vid årsskiftet 2020/2021. Det finns inte något register över personer som är folkbokförda i Sverige och som har ett körkort som utfärdats i Förenade kungariket. Det finns därför inte heller någon möjlighet att informera dessa personer om möjligheten till utbyte av körkort.

Även om det införs ett undantag enligt vilket ett körkort utfärdat i Förenade kungariket är fortsatt giltigt i Sverige efter ett års folkbokföring här, kan den nu aktuella situationen leda till att en innehavare av ett brittiskt körkort måste skaffa sig ett svenskt körkort. Det kan exempelvis inträffa om han eller hon på grund av bosättningen i Sverige saknar möjlighet att förnya sitt brittiska körkort. Det kan vara både tidskrävande och kostsamt, särskilt i de fall då det rör sig om högre behörigheter. De innehavare som inte uppmärksammar frågan i tid kommer dessutom att drabbas av ett glapp i sin behörighet att framföra körkortspliktiga fordon om de inte innehar ett svenskt körkort innan deras brittiska körkort upphör att gälla.

Färöarna

Innehavare av körkort utfärdade i Färöarna saknar i dag möjlighet att byta ut sina körkort mot svenska. Även om det införs ett undantag enligt vilket ett körkort utfärdat i Färöarna är fortsatt giltigt i Sverige efter ett års folkbokföring här, kan situationen leda till att innehavaren måste skaffa sig ett svenskt körkort. Det kan exempelvis inträffa om han eller hon på grund av bosättningen i Sverige saknar möjlighet att förnya sitt färöiska körkort. Det kan vara både tidskrävande och kostsamt. De innehavare som inte uppmärksammar frågan i tid kommer dessutom att drabbas av ett glapp i sin behörighet att framföra körkortspliktiga fordon om de inte innehar ett svenskt körkort innan deras färöiska körkort upphör att gälla. Frågan om utbyte av färöiska körkort har tagits upp i Nordiska rådet som en gränshindersfråga.

Kretsen av länder vars körkort får bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort ska utökas

Avsaknaden av möjlighet att byta ut färöiska och brittiska körkort mot svenska medför olägenheter för innehavare av sådana körkort. Av samma skäl som förslaget om att färöiska och brittiska körkort ska gälla i Sverige utan särskild tidsbegränsning, ska den krets av länder vars körkort får bytas ut mot likvärdiga svenska körkort utvidgas till att omfatta även Färöarna och Förenade kungariket.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringen bör träda i kraft så snart som möjligt, eftersom det förslagna undantaget från 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen är en otillräcklig åtgärd för den som har ett färöiskt eller brittiskt körkort vars giltighetstid löper ut vid en tidpunkt då möjlighet till utbyte mot ett svenskt körkort saknas. Ikraftträdandet föreslås därför till den 1 juli 2021.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

6 Konsekvenser

Förslaget om undantag från 6 kap. 2 § andra stycket körkortslagen innebär att ett körkort som utfärdats i Färöarna eller Förenade kungariket kommer att gälla i Sverige från och med den 1 januari 2021, även om innehavaren är folkbokförd här sedan mer än ett år. För körkort utfärdade i Förenade kungariket motsvarar den föreslagna ordningen vad som gäller sedan tidigare och utgör alltså ingen förändring för innehavarna. När det gäller körkort utfärdade i Färöarna innebär förslaget en ny ordning där körkortet kommer att gälla i Sverige i en situation där de i nuläget är ogiltiga. Berörda personer kommer sålunda att kunna framföra körkortspliktiga fordon i Sverige efter årsskiftet 2020/2021 utan att behöva ta svenskt körkort.

Förslaget om ändring av 6 kap. 7 § körkortslagen innebär att körkort utfärdade i Förenade kungariket även fortsättningsvis kommer att kunna bytas ut mot svenska körkort och att en motsvarande möjlighet införs i fråga om körkort utfärdade i Färöarna. Berörda personer kommer därmed vid behov att kunna byta ut sina körkort i stället för att behöva ta svenskt körkort.

Om förslagen inte skulle genomföras, skulle de berörda personerna drabbas på det sätt som det redogörs för i avsnitt 4 och 5.

Förslagen bedöms inte medföra några nämnvärda konsekvenser för Transportstyrelsen. Innehavare av körkort utfärdade i Förenade kungariket kan redan i dag byta ut dem mot svenska körkort. En fortsatt möjlighet till sådant utbyte medför alltså ingen förändring för Transportstyrelsens vidkommande. Antalet ansökningar om utbyte av färöiska körkort förväntas bli litet och bör därför inte heller leda till något beaktansvärt merarbete. Eventuella kostnader bedöms kunna tas inom befintlig budget.

Förslagen i denna promemoria har inga effekter på statens budget, miljön, jämställdheten eller kommunernas självstyrelse.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

6 kap. 7 §

I paragrafen finns bestämmelser om utbyte av vissa utländska körkort mot svenska körkort. Paragrafen ändras på så sätt att kretsen av länder vars körkort kan bytas ut mot svenska körkort utvidgas till att omfatta även Färöarna och Förenade kungariket.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.